

НОВА СВѢТЛИНА

Какво са призраците и защо се явяватъ тѣ?

отъ: А. Уоллесъ.

(Преводъ отъ Френски)

Теориите, представени отъ най-високоучените членове на *Обществото за психически изследвания*, съ цель да обяснятъ явленията, които се отнасятъ до призраците и различните видове привидения, са всички основани върху телепатиата, или предаване на мисълта, на което фактите са били потвърдени отъ цѣла върволица опити. Доказало се е, че много хора чувствуватъ, малко или много, мислите и дѣйствиущата воля на другите и са способни да пресъздаватъ съ една, малко или много, голѣма точностъ, всички добръ опредѣлени мисленни образи, които нѣкой гледа да имъ съобщити. Тѣзи, които виждатъ призраци или чуватъ гласове, не са, думатъ, освенъ единъ видъ *четци на мисли*, които мислите на приятелите имъ, когато тѣзи се намиратъ въ извѣстни сжстояния на умствена възбуденостъ, или въ извѣстни физически кризи, особено въ моменти на неизбежна опасностъ или при приближаване на смъртта, ги завладяватъ доста силно за да могатъ да екстериоризиратъ (проявятъ на вънъ) тѣзи мисли въ гледни или слухови халюцинации, както въ будно сжстояние, тѣй и въ необикновенно поразителни сж-нища.

Приематъ, че тѣзи телепатическа теория намира значителна опора въ, и почти се потвърждава отъ любопитните явления на *двойственността*, или призрази на живи личности, които призрази биватъ виждани отъ нѣкои чувствителни приятели, когато тѣзи живи личности силно *желаятъ* да стане туй. Такива са случаите съ единъ приятелъ, който се появи на Г. Стетжнъ Мосъ, въ момента когато този приятелъ съсредоточилъ мисълта си върху него, преди да си лѣгне; и тѣзи на М. Б..., който на нѣколко пѣти се появилъ презъ нощта на двѣ дами, като си лѣгналъ съ желание и особенна помисълъ да имъ се появи. Тѣзи случаи обаче представляватъ мѣчнотии.

Обикновено този, който ще се появява, не решава точно какъ ще се появи, нито какво ще прави. Въ единъ случай, М. Б... се появилъ, не на дамите, за които мислѣлъ, но на една женена тѣхна сестра, която едвамъ познавалъ и която случайно се намирала въ тѣхната стая. Тѣзи госпожа видѣла призрака въ коридора да ходи отъ една стая на друга, въ момента когато М. Б. искалъ да влѣзе въ кѣщи. Тя го видѣла втори пѣтъ, презъ същата нощъ, въ момента когато той искалъ да влѣзе въ спалнята, която се намирала отпредъ, и въ това обстоятелство призрака се приближилъ до лѣглото ѝ, хваналъ косите ѝ, сетнѣ ржката ѝ, въ която вторачилъ очите си съ голѣмо внимание. Обаче, то е едно предположение, мѣчно за потвърждаване отъ фактите, че простото решаване да бѣдешъ въ извѣстна кѣща, на опредѣлено мѣсто и въ опредѣленъ часъ, е достатѣчно за да направишъ да се появи единъ призракъ нѣкому, който се намира тамъ случайно, и да накарашъ този призракъ да изпжлява, или да мислишъ че го карашъ да изпжлява, нѣкои дѣйствиа, които не са били желани отъ него.

Туй не е навѣрно телепатия, тѣй както я разбиратъ изобшто; това не е предаване една мисълъ на едно лице, но възпроизвеждане, въ едно опре-

дѣлено мѣсто, нѣкакво си нѣшто, което прилича да е обективенъ призракъ. Сжвършено неприемливо е штото едно просто желание да може да произведе подобенъ призракъ, освенъ ако не предположимъ, че духа на спящтъ човекъ оставя тѣлото за да отива на желаното мѣсто и притежава способността да се прави видимъ на този, който се намира тамъ.

Нека разгледаме, прочее, дали нѣма, що се отнася до двойственните призрази, други факти, които могатъ да хвърлятъ нѣкоя свѣтлина върху този въпросъ.

Г. Фриеръ, отъ Батъ, Англия, чу ясно да го вика нѣкой по име; гласа бѣше този на единъ неговъ братъ отсъствуиуштъ отъ кжшти отъ много дни. Въ сжшгиа моментъ, споредъ както можахме да се увѣримъ, този братъ се хлжзналъ и падналъ въ една гара, като произнесжлъ името на братъ си при падането.

Случая съ Госпожа Севернъ е отъ подобенъ характеръ.

Една сутрина, като лѣжала, тя усетила единъ ударъ въжъ бузата си толкова силенъ, толкова дѣйствителенъ, штото турила кжрпата си, като помислила че има кжжвъ. Въ сжщото време Господинъ Севернъ, посерѣшгнатъ отъ единъ ненадѣенъ вѣтръ въ лодката си, билъ ударенъ въжъ сжщото мѣсто на устата отъ единъ силенъ ударъ отъ пржчката на кормилото. Въ пжрвия случай, брата на Г. Фриеръ не е ималъ никакво сжзнателно желание да бжде чутъ отъ него; въ втория случай, Г. Севернъ не е навѣрно искалъ щото жена му да усети удара: напротивъ, той е билъ много безпокоенъ какъ дай скрие случившето се.

Въ двата тѣзи случая, ако предполагаемите агенти (брата на Фриеръ и Г. Севернъ) имаха какво и да е влияние въ възпроизвеждането на чутото и усетеното, то се е извжршило по нѣкакжвъ безсжзнателенъ и автоматически начинъ. Но опитното пот-

вжрждение, относително телепатиата, показва, че се възпроизвежда отъ силата на дѣйствиушната воля на агента или агентите и, следователно, ако тя потвърждава нѣщо, то е, че въ двата тѣзи случая съществува едно третио нѣшто, дѣйствителния агентъ, който желае и възпроизвежда телепатическото дѣйствие. Това ште се покаже опште по-правдоподобно отъ други случаи на „двойственностъ“ и предизвѣстяване, отъ които следуиуштия е единъ отъ най-забелжителните:

Г. Алжернонъ Жуа, инжинеръ въ доките*) на Пенартъ, въ Кардифъ, въ южната частъ на Галъ, се разхождалъ по една полска пѣтчка близо до града, вджлбоченъ въ едно пресмѣтане, което се отнасѣло до доките, когато билъ нападнатъ и съборенъ на земята отъ двама млади вжглекопачи. Мислите му въ тоя мигъ се пренесли непосредственно вжрху вѣроятната причина на нападението, вжрху вжзможността да упознае нападателите си и да извѣсти полицията. Той увѣрява, че нито около половина часъ преди, нито единъ, два часа подиръ нападението, не е имало нѣкакво отношение между мислите му и единъ отъ приателите му въ Лондонъ. При всичко туй, почти въ точния моментъ на нападението, този приателъ позналъ стжпката на Жуа въ улицата, озадѣ си; като се обжрналъ, той го видѣлъ, „толкова отлично, какго не го е виждалъ никога презъ живота си“, забелѣжилъ, че има страдаиущъ изгледъ, попиталъ го, какво му е, и получилъ този отговоръ: „вжрни се у васъ, стари ми приателю, азъ бѣхъ раненъ“. Всичко туй е било, разказано отъ предмѣтния приателъ въ едно писмо до Г. Жуа, което се разминало изъ пѣтя съ друго едно писмо отъ тозъ последния, гдѣто било описано нападението.

Въ този случай, „двойствения“ или „двойника“, билъ той една слухова и гледна халиуцинация, или единъ обективенъ призракъ, не е могаль

*) Обширни сгради за стоварване стоки въ крайбрѣжието.

да бѣде произведенъ освенъ отъ една цѣлостна причина. Утвърждението, че Г. Жуа е билъ самъ безсжзнателна причина на явлението, не може да се вземе за сериозно обяснение, нито да ни помогне по никой начинъ да разбереме какъ ставатъ подобни нѣща. Ний имаме налѣжаща нужда отъ единъ посредникъ — възпроизводителъ, отъ едно разумно сжщество, което да притежава сжщевременно и воля и сила за възпроизвеждането на единъ тжй дѣйствителенъ призракъ.

Следуиущия случай изисква още по-ясно такжвъ единъ другъ посредникъ, извжнъ двѣте заинтересувани страни:

Г. Ф. Морганъ, отъ Бристолъ, младъ момжкъ, който живѣлъ съ майка си, присжтвувалъ на едно слово, което го живо интересувало. Като влѣзжлъ въ салата, гдѣто се джржало словото, той сжпикасалъ единъ свой приятель, съ когото намислилъ да се вжрне у дома си следъ словото. Около средата на словото, той сжгледалъ една врата отстрани на най-отдалечената платформа, при хвода на салата, и отведнжжъ, безъ самъ да знае какъ, той станалъ и преминалъ половината сала за да види да ли се отваря тжзи врата. Той превжртѣлъ френкела; влѣзжлъ, и като затворилъ вратата задъ себе си, намѣрилъ се въ тжмнината подъ платформата. Като забелѣжилъ една лжча свѣтлина, той тржгналъ кжмъ нея, проникналъ въ единъ входъ, който го извѣлъ до една сала, на която преминалъ една частъ до хводната врата, безъ да се замисли никакъ, ни за словото, ни за приятеля, съ когото кроилъ да си отиди. Той си отишелъ подиръ туй спокойно въ кжщи, безъ вжзбуждение или какъво да е впечатление, сжвжршенно безсжзнателенъ, джлго време още следъ туй, да е направилъ нѣщо аномално (необикновено). Обаче, когато пристигналъ у тѣхъ си, той намѣрилъ прилепената, до тѣхната, кжща въ огжнъ и майка си сжвжршенно разтревожена. Той турилъ майка си въ безопасностъ и послѣ, два, три часа гасилъ пламжците. Сжсед-

ната къща изгорѣла, а неговата, която била въ голѣма опасностъ, останала леко повредена.

Г. Морганъ казва, че неговия характеръ е така сложенъ, щото ако билъ почувствувалъ такава впечатление, че има пожаръ, или че майка му се намира въ опасностъ, той би го прогонилъ навѣрно, като пусто въображение, и би отказалъ да му се почини. Майка му пожелала да се намѣри при нея той, но не направила никакво усилие на волята си къмъ него. Кой е билъ посредника (агентина), прочее, който подѣйствувалъ на умственната му организация—най-първо подъ видъ на просто любопитство, по единъ толкозъ страненъ, а при това, толкозъ влиателенъ начинъ, като го завѣлъ тѣй бързо, безъ да му даде да почувствува, обаче, че е повлиянъ по нѣкой начинъ или подведенъ въ дѣйствиата си, които му се видѣли съвършено поволни и редовни? Ний не можемъ се одържа да не видимъ въ този случай продължителното упражнение на нѣкое духовно влияние, водено отъ едно точно познание характера на лицето и особенните нѣща, които са го окръжавали въ този моментъ и между които е билъ подведенъ съ една такава грижливостъ и една такава разсудителностъ, щото се е избѣгнало възбуждението въ него оня антагонизмъ (противоречие), който би билъ злополученъ за преследуемата цель. Ний виждаме, прочее, че даже като се ограничаваме съ неотричаните призраци на живи хора, или съ впечатления, които не се отнасятъ до смъртта, фактите са съвършено необясними отъ никоя теория за телепатна между живи хора и показватъ ясно дѣйствието на свѣрхчовешка интелигентностъ—съ други думи, на духове. Опозицията противъ подобно разбиране е грамадна, но трудовете на *обществото за психически изследвания*, надѣваме се, я е поколебала до нейдѣ. За всички тѣзи, които изучаватъ фактите, е установено, вжнъ отъ всѣкакви по-нататѣшни разисквания, че съществуватъ истински призраци на умрѣли, и са-

мите факти—не взетите предварително гледни становища, научни или невежественни—трѣбва да решатъ, ако тѣзи призраци, често обективни, както видѣхме напоследжкъ, са на живи или умрѣли хора.

Преди да излагаме нови доказателства за разрешението на този въпросъ, добръ ще бѣде да разгледаме на кратко необикновенната теория на *второто азъ, несжзнателното азъ*, отъ която са се ползвали много модерни автори, които искатъ така да отдадатъ това *азъ* на единъ спиритически двигателъ, като не могатъ да си го обяснятъ въ обикновенните човешки способности.

Тѣзи теория на несжзнателното, основана върху явлениата на бѣлнуванието, на двойното виждане, на раздвояването личността, е била трудолюбиво изложена отъ Дръ Карлъ диу Прелъ въ два голѣми тома преведени вече на Английски.

Като примѣръ на фактите, които тѣзи теория иска да обясни, да вземемъ опитите на отецъ Р. Х. Невнамъ и на г-жа Невнамъ съ тѣхната плоча; за тѣзи опити госпожа Н. бѣше сѣднала на единъ нисжкъ столъ съ рѣцѣ сложени върху плочата, на едно разстояние отъ осемъ крачки отъ Г. Н., сѣдналъ сжщо на други столъ съ гърбъ обжрнатъ къмъ нея.

Г. Н. пишеше въпросите върху една книга и подиръ малко, нѣкога въ сжщото време, плочата на госпожа Н.... написваше отговорите. Тѣзи опити бидоха повтаряни въ продължение на осемъ месеца и на 309 въпроса се получиха отговори. Отговорите бѣха въ отношение съ зададените въпроси; по нѣкога тѣ бѣха двусмисленни, а много отъ тѣхъ се сжвпадаха съ мнѣниата, или съ очакването на Г. и г-жа Н.; често даже тѣ бѣха важнъ отъ тѣхните познания.

За да увѣри единъ невѣрникъ, Г. Н. отиде съ него въ една друга стая, гдѣто този посетителъ написа следуиуща въпросъ: „Какъ е името на най-

голѣмата ми сестра*. Г. Н. прочете въпроса безъ да знае исканото име, и при това, като дойдоха въ стаята, тѣ намѣриха че плочата бѣше написала Мина, сжкрѣщение на Вилхелмина, сжщото име на лицето.

Тѣй като Г. Н. бѣше франкмасонъ, той зададе много въпроси върху франкмасонските вѣрвания, отъ които госпожа Н. нѣмаше никакво понятие: отговорите бѣха, нѣкои правилни, нѣкои неправилни, а по нѣкога сжвършено оригинални; така Г. Н., като защита за думите, които се употрѣбаватъ при производството на единъ Mark Master Mason, прекрасни мисли тутакси бидоха написани на масонски езикъ, но, споредъ Г. Н., тѣ различаваха много отъ думите за които той мислеше т. е. отъ тѣзи употрѣбавани отъ франкмасоните, до колкото Г. Н. ги знаѣше.

Това бѣше, дѣйствително, както казва Г. Н., една формула сжставена отъ единъ разумъ сжвършено различенъ отъ сжзнателния разумъ на едното или другото лице, които взимаха участие въ опита.

И така всички тѣзи нѣща, и други още по-забелѣжителни, искатъ да ги отдадатъ на *несжзнателното* у г-жа Невнамъ, на една втора личностъ независима и разумна, за която г-жа Н. нѣма сжзнание, освенъ когато тя се прояви отдѣлно, при нѣкои условия, като тѣзи, за които е дума.

По този начинъ Карлъ Диу Прелъ обяснява всички явления на двойно виждане, предизвѣстяване, и на многобройните случаи, гдѣто чувствителните лица показватъ знание на факти, които тѣ не знаятъ въ нормалното си положение и които не са имали средство да научатъ.

Дали това е едно обяснение, и не е ли една игра на думи, която сжздава по вече мжчнотии отъ колкото обяснява? Да се признае една подобна *двойна личностъ* въ всѣки отъ насъ, едно *втора азъ*, което, по-вечето пѣти ни оставя неизвѣстно презъ цѣлия ни животъ, за което ни казватъ че живѣе единъ неза-

висимъ духовенъ животъ и има средства да събира познания, каквито нашето нормално *азъ* не притежава, което най-послѣ показва характеръ на една отдѣлна личностъ, е много по мъчно и много по-схърхестественно отъ колкото да се признае дѣйствителността на единъ *свѣтъ съставенъ отъ същества, които са живѣли и на които духовната частъ съществува по-диръ раздѣлението отъ земното тѣло*.

Така, ний намираме, че тѣзи последня теория за духовете, обяснява всичките факти просто и направо, че тя се съгласява съ всички показания и че въ по-вечето случаи, тя е обяснението дадено отъ самите разумни същества, които правятъ съобщенията. При теориата на *второто азъ*, трѣбва да предположимъ, че тѣзи *скрита* по-по-долня отъ насъ половина, макаръ че притежава познания, които ний нѣмаме, не чувствава даже, че тя е частъ отъ насъ, или ако знае това, тя лже съ упоритостъ, тѣй като, въ по-вечето случаи, тя взема особно име и говори за насъ, по-добрата и по-горня частъ, въ трето лице.

(Слѣдва);

МОЛИТВАТА

(Продълж. отъ кн. III—IV).

Но ако умирающия е единъ отъ нашите, не искаме ли нѣщо невъзможно на нашето клето сърдце? Ще ли можемъ да се отвлѣчемъ достатъчно отъ себе си за да извършимъ тази последна длъжностъ? Нѣмаме ли едно доволно голѣмо изкушение да победиме, това да кажеме на Бога, намѣсто „земи го!“: „остави го“ Този е най-често случая, уви! Намѣсто да му спомогнемъ да трѣгне, ний го задържахме напотивъ съ всичката си сила на нашата любовъ. И между това ний трѣбваше да знаеме, че ако Богъ позволява това трѣгване, то е защото часа на избавлението е ударилъ, че изпитанието е свършено, и, като тѣрсимъ да се противимъ на волята му, ний се натоварваме

съ страшна отговорностъ. Ний сме длъжни да дѣйствуваме върху сами нази си, да погребемъ този е-гоизмъ който си дига главата, да искаме отъ Бога сила, която ни отсѣтствува, и да поведемъ за рѣката нашите лѹбими чакъ до прага на вечността. Това е последната услуга, която ний бихме имъ направили; то е едно разливане на благоносните флуиди, които ний ще повикаме върху тѣхъ; то е една благословия, която ний ще привлѣчемъ върху нази си, защото добрите мисли, както и добрите дѣла, носятъ всѣкога наградата си; то е една помощъ, най-послѣ, която ний ще спечелимъ за часа на нашето собствено трѣгване, защото онѣзи, на които сме присѣжествували въ минутата на смъртта имъ, не ще ни забравятъ и тѣ ще ни помогнатъ на свой редъ.

Ето че сме дошли на крайната граница на видимото, но молитвата никакъ не се сближава въ нея, като нѣкоя уловена птица о клетките на кафеза си. Безконечността ѝ е отворена; нѣма за нея непроходима крепостъ, неприближаемъ връхъ и много далеченъ свѣтъ да умори крилото ѝ. Внѣ отъ нашата земна областъ, напротивъ, нейния поносъ е посиленъ, дѣйствието ѝ е по-бързо и по-пламенно. Между прочемъ това се разбира; това дѣйствие което е изклѹчително флуидично, то може да се упражнява на пълно свободно, щомъ като избѣгне отъ материалната зона. Достойно за забелѣжка е че тѣзи далечни дѣйствия се по-лесно схващатъ, отколкото тѣзи, които тя (молитвата) може да произведе върху вѣплотените, които ни заобикалятъ. Туй може да се види странно на пръвъ погледъ; даже прилича да има нѣкаква прекаленостъ да обявяваме, че ний можемъ да имаме, чрезъ нашата молитва, едно благоносно влияние върху невидимите. Обаче това е вѣрно, защото самите обезпѣжени, които са досетили туй влияние, са дохождали да ни поблагодарятъ; а при това, кога нѣкой вѣплотенъ, на когото ний мислимъ

да сме направили нѣкакво добро съ молитвата си, е дошелъ да ни поблагодари?

Между туй, нека повторимъ да кажемъ, за да се избѣгне всѣко недоразумение, не е самата наша молитва и блага мисль, която дѣйствува, а невидимите флуидически и духовни сили, които нашата молитва турга въ дѣйствие и които приготвятъ следствието.

Всѣки Духъ, за когото се молимъ, се възползва по нѣщо отъ плодовете, но то се разбира само по себе си, че тѣзи плодове са толкова разнообразни, колкото положениата, въ които се намиратъ обезпѣжените, са много. Особенно за страдаиущите трѣбва да мислимъ. Тѣ са, уви! легиони и отъ сѣкакви категории, като захванемъ отъ вкоренѣлите престѣпници, че стигнемъ до лекомислените Духове, които безъ да са твърдѣ злочести, иматъ обаче своите тягостни часове, когато една сериозна мисль имъ даде да усетятъ пустотата и безполезността на тѣхното съществуване и потребността да го замѣстятъ съ единъ полезенъ и плодотворенъ животъ. Вий всички трѣбва да сте чували тѣзи отчаяни възклицания на бѣхтени отъ съвестта души, тѣзи викове отъ униние и мъка на клетници, които изкупуватъ въ теготата единъ престѣпнически и сраменъ животъ, тѣзи умоления, тѣзи призови къмъ състраданието, на толковъ измѣчени сърдца, и вий всички ще да сте се молили да имъ се даде помощъ, свѣтлина, куражъ, надѣжда. Но не е достатѣчно само една молитва, даже пламенна, направена въ момента, когато ви е била поискана; трѣбва едно голѣмо количество молитви.

Ний даваме една милостиня, едно кѣсче хлѣбъ на нѣкой умираиущъ отъ гладъ въплотенъ; но неговата мизерия не се е намалила освенъ за минутка. Така милосърдието ни подсказва да направимъ нѣщо повече, да потрѣсимъ да узнайме причините на печалното му състояние, да му помогнемъ да излѣзе отъ него, до колкото можемъ, чрезъ нашите съвети

и усилия, или да го препоръчаме на по-влиятелни отъ насъ, които по-вече могатъ да му помогнатъ. Е, добръ, милосърдието ни повелява сжщите длжжности и кжмъ злочестия обезпжтенъ, който е гладенъ за прошка и миръ. Флуидическото благодаръение, духовното кжсче хлбъ, което му доставя една молитва, не ще му бжде достатжчно. Трбва първо да разпитае Духа, да го изповдаме, да му покажемъ своята заинтересуваностъ кжмъ него и да го насърдимъ да направи самъ нкакви усилия. Само следъ това ний ще се молимъ съ него и за него, щото да го препоръчаме на по-силни отъ насъ си. Въ начало, може би, той не ще ни разбере и ще му се стори, че говоримъ нкой страненъ езикъ; но сжрдцето трогва вскога сжрдцето, и ако нашето тупа отъ дйстви-телно желание да принесе добро на тжи клетници, рано или ксно, той ще разбере, ще почувства и ще дойде да ви благослови. Привлченъ отъ нашата мисль, той ще бжде докаранъ въ една по-добра за него атмосфера, прикосковението на нашите флуиди ще изменятъ малко по малко неговите и той ще усети единъ видъ облекчение; отъ тукъ на тжй сжщо влианието на неговите невидими покровители ще стане по-голмо върху него, той самъ най-послъ ще усети нужда и възможностъ да отправи на горъ своите въздихания и божиата доброта ще да довжрши дблото.

Ето какво може, какво трбва да произведе нашата молитва.

Но не са само (и слава Богу!) окаянници въ задгробния свтъ; тамъ има Духове чисти, добри, наградени, честити. Какво ще направи за тхъ нашата молитва? Ахъ! Тукъ вече не лична помощъ ще имъ пратимъ ний, а една радостъ по-вече; отъ радости насища ли се нкога човекъ? Но при това, то е и една помощъ, защото добрите флуиди не са никога твърдъ изобилни и възвишените Духове, които се занимаватъ съ своите братия отъ нисшите

слоеве, трѣбва да правятъ грамадно употребление и прахосване отъ тѣхъ. Нека не ни се струва, следователно, безполезно да се молимъ за щастливите Духове; даже и ако това не би служило освенъ за насъ самите, като ни приближава до тѣхъ, не си ли струва труда да се молимъ.

И тѣ на свой редъ не се ли молятъ за насъ? Да, и щастливи са вѣплотените, за които мислятъ тамъ горѣ, защото молитвенните вѣлни произведения отъ добрите Духове са отъ такова естество, че ний ги взимаме драговолно за божественно влияние; тѣ произвеждатъ едно дълбоко чувство отъ успокоение, миръ, увѣренность, и въ сѣщото време една сила за новъ животъ. Това са благотворните приливи, които ни обвиватъ и проникватъ; човекъ се усеща едновременно по-лекъ, по-добъръ и по-силенъ.

Между обезпѣжени, които се молятъ едни за други, това дѣйствие се много по-лесно произвежда, понеже флуидите нѣматъ да надвиватъ нинакви материални пречки и Духовете знаятъ законите които ги управляватъ. Това именно имъ позволява да дѣйствуватъ успѣшно върху злочестите си братиавъ пространството. Ний можемъ да имъ ги повѣримъ безъ да ни е страхъ че ще ги уморимъ: тѣхните средства, за да практикуватъ милосърдието, са неизчерпаеми.

Последния случай, който имаме да разглеждаме, е този, когато вѣплотения моли самъ за себе си. Ний видѣхме въ началото на тѣзи изука, какъ трѣбва да бѣде нашата молитва, за да бѣде достойна за послушание, и какъ въ отговоръ ний можемъ да очакваме отъ Бога. Нека предположимъ, обаче, че ний сме изразили нѣкое безразсѣдно желание, или че Богъ не намира за добръ да извърше за насъ, което сме искали. Молитвата ни ще бѣде ли изгубена безъ полза за това? По никой начинъ; ний ще бѣдемъ, въ отговоръ, подведени да размислимъ и обсъдимъ,

и ако не сме горди или якоглави, ако слушаеме каквото ни казва нашата съвестъ, ний ще схванемъ просвѣтителни думи, които ще ни дадатъ да разберемъ дѣйствието на нашето тръсене. Може би това ще бѣде нѣкоя тежка за пренасяне несполука, но именно тѣзи тяжести изпичатъ характера и научаватъ душата да се покорява. Това покоряване на Божиата воля е нравственната добрина която спечелваме чрезъ молитвата. Послушанието трѣбва да го трѣсимъ въ възвишенността и свѣтостта на душата, поднесена надъ водовъртежа на свѣтските разсипии, надъ земните безспокойствия, надъ нашата слабостъ и надъ нашите стѣнания, и като проникваме въ областта на чистотата, мира и съвършенната свѣтостъ. Да, тържеството на молитвата, чудесната сила, която притяжава, се състои най-много въ туй, дѣто дава на човеческото сърдце куража на вѣрата, куража на самопожертванието даже, ако трѣбва; така щото човекъ поставя своето собствено азъ при краката на Господаря и трѣгва напредъ съ увѣренна стѣпка по пътя, дѣто той ни призовава да вървиме, ръка за ръка съ тѣзи, които са ни надминали и на които той позволява да ни водятъ и поддържатъ.

Чуваме да казватъ нѣкои, и самъ човекъ си казва понякога: „Азъ не мога да се моля“; и всѣки се пита, кое ни пречи на това. Ний бихме го намѣрили по-вечето пъти, безъ да ходимъ по-далечъ, ако погледнѣхме сами въ себе си. Но понякогажъ пречката е неспособността да стѣжкнимъ молитвата си. Въ този случай злото не е голѣмо, защото тя съществува вече въ флуидическо състояние и е следователно да се предаде, преди ний да я преведемe на думи. Ако, прочее, ний чувстваме искрено желание да влѣземъ въ съобщение съ Бога или нашите мили починали, ний можемъ да го направимъ безъ нашата молитва да се е облѣкла въ точни форми, каквито тѣлесните ни органи биха ѝ предали подъ дѣйствието на волята. Следователно, малко важи, че

молитвата ни била изразена съ думи или мисленно предадена, стига да бѣде сжрдечна.

При това молитвата не е заджлжително една изразена мисжль; така, напริมѣръ, искането добро нѣкому е сжщо тжй единъ видъ молитва, понеже клони да ни вжзидигне надъ самите насъ и да ни приближи до сжвжршеннството, следователно, до Бога.

Това ни довежда до вториа видъ молитва, каквато ний различихме въ началото, *задушевната молитва*.

Азъ не разбирамъ чрезъ това едно безспирно, нѣмо, бездѣятелно сжзерцание на невидимите нѣща, едно всецѣло вджлбочение насжществото, което забравя себе си, забравя и цѣлия свѣтъ, за да живѣе въ едно вжзторженно сжстояние, нѣщо между сжнь и упоенность. Не; такава молитва ми се показва толкова фалшива, колкото и думите произнесени отъ устата, безъ сжрдцето да взима участие. Азъ разбирамъ, напротивъ, една молитва, която се проявява непрежжнатото въ дѣятелния и нормаленъ животъ, подъ формата на чувство за длжжността, лѣубовъ къмъ труда, увѣреннестъ въ реализирането на преследваната цель; едно радостно приемане на опредѣлената или избраната участъ, една дѣятелна воля за добро, едно безгранично отдаване и една джлбока и искренна лѣубовъ къмъ всички тѣзи, които живѣятъ около насъ, и нашите братна въ пространството. Тази задушевна молитва, която изисква отъ тогози, който иска да я практикува, единъ непрежжснатъ надзоръ вржхъ самага себе, е по рѣдка и по-мжчна за реализиране, отколкото другата; обаче именно къмъ нея трѣбва да се стремимъ. „Не този, който ми казва: Господи! Господи! ще влѣзе въ царството Божие, а този който изпжлвява волята на Отца“ казва Исусъ; следователно, споредъ него, правенето добро е по-сжщественно отколкото изразителната молитва.

Задушевната молитва представлява сжщите флуидически явления, като своята сестра, съ по-малка сила въ даденъ моментъ, може би, но съ по-голѣма

трайностъ. Този, който я практикува, си създава една чиста и свѣта атмосфера, която го обкръжава като една предпазителна обвивка и го поставя, въ известна степенъ, подъ закрилие отъ досѣгите на много или малко материалните флуиди; отъ тамъ туй спокойствие, този миръ, който го обикаля и въздѣйства около него; би казалъ нѣкой, че душата му изпуска лъчи наоколо си и че всичко, което се къпи въ тая сладостна свѣтлина, бива проникнато отъ благотворни приливи. Но тя дѣйствува особено чрезъ примѣра. Ний знайме отъ добрите или лоши послѣствия, които сме видѣли да произведе около насъ, съ каква сила на увлѣчение е надаренъ примѣра. А между това, тѣзи послѣствия, които сме забелѣжили, трѣбва да припознайме, че не са освенъ една твърдѣ малка частъ отъ онѣзи, които произвежда въ дѣйствителностъ. Нашиа ближенъ не е само този, който живѣе до насъ, когото обичаме, когото познаваме, когото допираме съ лакте изъ улицата; но сжщо и тази навалица отъ обезпжтени, между която живѣйме, мислиме, дѣйствуваме, върху която ний имаме постоянно едно здравословно или злоторно влияние. Ахъ, нашиа примѣръ! какъ той се изправя предъ невидимите по цѣлостенъ и, следователно, по-увлѣкателенъ! Ний можемъ, предъ вжплотените, да имаме скрити мисли и да пазимъ при това добродѣтелна вжнкашностъ, която може да мине за примѣръ. Но предъ невидимите, булото на лицемѣрието е скжсано, мисжлта е турена на голо, вжнкашната обноска не е достатжчна вече; трѣбва нѣщо по-вече, трѣбва нѣщо по-добро, за да не бжде нашиа примѣръ за тѣхъ причина на падане. Е, добръ, този, който се моли безпирно, споредъ изражението на Св. Павелъ, спречъ, който поставя Бога въ своя животъ, който дѣйствува, мисли, желае, споредъ както изисква доброто, само той ще има едно добро влияние върху Духовете, които го обикалятъ, само той заслужва да бжде взетъ като образецъ.

Тука се отнася за нѣщо по-вече отъ единъ въпросъ на флуиди; дѣйствието на задушевната молитва е по-вътрѣшна и по-дълбока; тя досега самата сжщностъ на душата; тя се стреми къмъ нравственото усжвършенстване на тази душа, нейна напреджкъ, нейното бжлжще щастие. Ето прочее една отговорностъ още по-голѣма отъ всички други. По-вече ний си освѣтляваме пътя, по-вече ний чувстваме каква грамадна, ще кажа почти абсолютна, солидарностъ ни свързва съ цѣлото челоуечество, и по-вече ний виждаме да се натрупватъ отговорностите. Но тази сжщата свѣтлина ни показва сжщо, кждѣ да тржсимъ помощта, която ще ни позволи да носимъ съ радостъ този товаръ, който сѣкашъ ще ни смаже. Нека се научимъ, прочее, да намираме въ изразителната молитва нуждната сила за реализиране на задушевна молитва; нека кажемъ като Апостолите на своя учитель: „Господи, научи ни да се молимъ!“ Но нека притуримъ: „Н-бесенъ Отецъ, научи ни да живѣимъ!“

Ш Шампіури.

Книгата на духовете

отъ Аллана Кардека.

ГЛАВА III.

(Проджлж. отъ кн. I)

Вржщане отъ въплотения животъ въ спиритическиа.

1. Душата следъ смжртта. Собствената ѝ личностъ въ вечния животъ.—2 Раздѣлението на тѣлото отъ душата. — 3. Спиритическо несжзнание.

Душата следъ смжртта.

149. Какво става душата въ минутата на смжртта?

„Тя става духъ, т. е. тя влиза пакъ въ спиритическия животъ, когото бѣше минутно оставила.“

150. Душата следъ смъртта съхранява ли своята личностъ, своята индивидуалностъ?

„Да, тя не губи никога съзнанието на своята собствена личностъ.“

—Какъ душата освидетелствува своята личностъ, като не носи вече своето материално тѣло?

„Чрезъ своя собственъ магнетически токъ, или своя *околодушникъ*, когото тя изчерпва отъ атмосферата на своята планета; чрезъ него тя представлява своята вѣжикашностъ или своя образъ, съ който е била въ последното си вѣплотяване.“

—Душата, когато умира, взима ли нищо съ себе си отъ тука долѣ?

„Нищо, освенъ вѣзспоминаниата отъ тукашния животъ и желанието да иде въ по-добъръ свѣтъ.“

Тѣзи вѣзспоминания биватъ пълни съ приатностъ или горчевина, споредъ живота, който на последѣкъ е прекарала. Колкото по-напреднала е тя, толкова по-добъръ разумѣва нищожността на това, което оставя на земята“.

151. Какво трѣбва да съдимъ относително това: че следъ смъртта си душата влиза въ цѣлината на вселената?

„Нема цѣлокупността на духовете не съставлява единъ цѣлъ свѣтъ? Когато се намирате въ едно събрание, вие сте една съставна негова частъ, и при все това, вие пазите вашата собствена личностъ.“

152. Какви доказателства можемъ да намѣримъ за личността на душата следъ смъртта?

„Не е ли достаточено доказателство това, което ви се дава чрезъ съобщениата? ако не сте слѣпи, ще видите; ако не сте глухи, ще чуете, защото често се случва единъ таенъ гласъ да ви говори и открива едно същество, което чувствувате вѣжъ отъ себе си“.

Онѣзи, които мислятъ, че следъ смъртта душата влиза въ цѣлината на вселената, се намиратъ въ заблуждение. ако съ това подразумѣватъ, че душата, подобна на една капка вода, пада въ океана, и слива се съ другата вода: тогава разумѣва се губи своята индивидуалностъ. Тѣ мислятъ право, ако подразумѣватъ съ *цѣлината на вселената*, единството на невжплотените същества, отъ които всѣка душа или духъ е едно начало, едно същество.

Ако душите се бѣха слѣли въ една маса, нищо не би ги отличило по между имъ; тѣ не би имали ни разумъ, ни достоинство; а то напротивъ, тѣ въ всичките спиритически съобщения потвърждаватъ съзнанието на собственото *азъ* и собствената воля. Ако следъ смъртта нѣмаше освенъ онова, което наричатъ великата цѣлина на вселената, която поглъща всичките личности, това *цѣло* би било единична съществуиущъ духъ, и следователно всичките съобщения които се получаватъ отъ невидимия свѣтъ би били все същите. Нъ ние се съобщаваме съ същества добри и зли, учени и невежи, щастливи и нещастни, съ разни характери, нрави и наклонности: весели и тъжни, легкомислящи и дълбокомислящи. То се види ясно, че тѣ са различни, съ разни характери, същества. Индивидуалността става съвсѣмъ ясна, когато тѣзи същества показватъ своята същественостъ чрезъ неоспорими знакове, равни лични подробности, разни вѣрни обстоятелства, които се отнасятъ до земния имъ животъ, и които могатъ се провери напълно; най-послѣ, никой не остава въ съмнѣние, когато се показватъ предъ очите имъ въ спиритическите явления. Индивидуалността на душата ни се преподава въ свѣщенните книги, като теоритическо учение, като членъ отъ вѣрата: а сега спиритизма я прави осъзаема и очевидна.

153. Какво трѣбва да мислимъ относително вечния животъ?

„Живота на душата е веченъ, а на тѣлото е преходящъ и привременъ; когато тѣлото умира, душата се връща въ вечния животъ“.

— Не ще ли бѣде точно, ако кажемъ *веченъ животъ* за живота на всичките духове, които са придобили вече най-високата степенъ на съвършенството и нѣматъ вече страдания да претърпяватъ?

„То би било по-добрѣ ако бѣхте казали, *вечно блаженство*. Нъ, най-послѣ, употребявайте каквито думи намѣрите за удобни, стига само да се споразумѣвате по между си.

Раздѣлението на душата отъ тѣлото.

154. Раздѣлението на душата отъ тѣлото съ болки и страдания ли става?

„Не, тѣлото много пжти страда много повече презъ живота, отъ колкото въ минутата на смъртта. Страданията, които чувствуватъ душите въ минутата на смъртта, тѣ сж радость за духа, който усеща че приближава свършека на заточението му.“

Въ естествената смъртъ, която дохожда отъ изтощението на на органите, по причина на старостта, човекъ оставя живота безъ да се усети; той е една лампа, която угасва по нѣмане масло.

155. Какъ става раздѣлението на душата отъ тѣлото?

„Вржските, които сжединяватъ душата съ тѣлото се разкъсватъ и тя се освобождава“.

— Раздѣлението внезапно ли става или постепенно; има ли опредѣлено нѣкое дѣйствиe, което да пресѣче отведнжжъ живота съ смъртта?

„Не, душата се освобождава постепенно и не побѣгва като нѣкое поробено птиче, щомъ като му се отвори вратичката на клѣтката. Тѣзи двѣ сжстояния се приближаватъ и се сливатъ, тѣй щото духа се раздѣля отъ своите вржски полека-лека: *вржските се развржзватъ а не се разкъсватъ.*“

Презъ живота духа се държи за тѣлото чрезъ своята полуматериална покривка или *околодушникъ*. Смъртта е разорителя на тѣлото само, а не и на второто покривало, което се отдѣля отъ тѣлото, когато у него престане органическия животъ. Съ помощта на изследваниата се узнава, че околодушника не се отдѣля внезапно въ минутата на смъртта; това се извршва постепенно и съ различна бавность, спередъ личностите и живота имъ; у нѣкои си това става доста бързо, и може да се каже, че минутата на смъртта е и минутата на освобождението; нъ у други, особено у които живота е билъ сжвсѣмъ материаленъ и сладострастенъ, освобождението става много бавно и поиѣкогажъ се продължава нѣколко дни, седмици и даже месеци; и това продължение не дава никаква надежда за животъ, или за подобрене здравиято. Това сжстояние произхожда отъ тѣсното сближение на душата съ тѣлото, свойство което е всѣкога сжответствено съ предпочитането, което е далъ човекъ на материята презъ живота си. Твждѣ основа-

телно ще бжде да забелѣжимъ, че колкото духа се приврѣзва къмъ материята, толкова по-мѣчно се раздѣля отъ нея; а сѣхсѣмъ противното се случавъ, когато у човека има нравствена и умствена дѣятелностъ и възвишени мисли; той захваща едно нравствено освобождение на душата презъ живота на тѣлото още и когато пристигне смъртта, тя е сѣхсѣмъ лека. Това са сведения получени отъ изследваниата, направени върху всички духове, запитани за минутата на смъртта имъ. Тѣзи сведения показватъ, че тѣсното сплотяване, което сѣществувъ у нѣкои личности, между душата и тѣлото, по нѣкога бивъ много мѣчително, защото духа може да чувствува всичките ужаси на разлагането. Този изключителенъ случай се срѣща у особень родъ смъртъ, както у самоубийците и нѣкои си още подобни, които са прекарвали особень родъ животъ.

156. Душата съ тѣлото може ли да се раздѣли сѣвършено преди да престане органическиа животъ?

„Въ агониата, по нѣкога, случавъ се душата да остави тѣлото преди сѣвършената смъртъ и не остава освень органическиа животъ, който се продължава още малко. Чловѣкъ изгубва сѣзнанието и при все това му оставатъ още нѣкои следи отъ живота. Тѣлото е една машина, която движи сѣрдцето, и може да сѣществувъ, додѣто сѣрдцето кара кръвта да циркулира въ артериите и жилите“.

157. Въ смъртната минута случавъ ли се душата да подпадне въ екстазъ, чрезъ който да предвиде невидимиа свѣтъ, гдѣто скоро ще влѣзе?

„Често душата чувствува да се разкѣсватъ връските, които я държатъ свързана съ тѣлото, и неволно тя употреблява всичките си сили за да ги разкѣрже сѣвършено; като е вече малко освобождена отъ тѣлото, тя вижда бѣдѣщето да се разстила предъ нея, и чувствува предварително сѣстоянието на духа“.

158. Вѣрно ли ще бжде, ако угодимъ сѣстоянието на човека въ този свѣтъ съ вѣсеницата, която най напредъ лази по земята, послѣ се образува на пашкулъ, подъ мнима смъртъ, съ цель да се прероди въ блѣстяща пеперуда? Дали това не приличъ на нашиа земенъ животъ, на гроба, и най-послѣ на бѣдѣщото ново сѣществувание?

„Идеята е добра, формата е сполучлива, само не трѣбва да вземете всичко буквално, както често ви се случва“.

159. Какво чувствува душата, щомъ като се усети, че се намира въ духовния свѣтъ?

„Това зависи отъ нейното минало поведение. Ако е сторила зло съ лоше намѣрение, въ първата минута се усеща засрамена; а за справедливна човекъ работата е съвсѣмъ иначе; душата се чувствува много лека, като да ѝ са отнели голѣмъ товаръ, защото не се бои отъ никакъвъ изпитателенъ погледъ“.

160. Духа намира ли завчасъ онѣзи, които е позналъ по земята, и които са умрѣли преди него?

„Да, споредъ преданността, която е ималъ за тѣхъ, и споредъ любовта, която са имали тѣ за него. Често, душите на роднитите и приятелите идатъ и го съпровождатъ въ живота на духовете, и даже помагатъ да го очистятъ отъ последните останали у него следи отъ земната материя. Случава се да се срѣщне и съ такъвъ духове, които не е видѣлъ никакъ въ последния си земенъ животъ. Той вижда скитающите духове, както и вѣплотените“.

161. Въ случай на ненадѣйна и внезапна смъртъ, когато органите нѣмали време да се изтощатъ отъ вѣзрастта, или отъ болестъ, раздѣлението на душата и прекращаването на живота внезапно и съврѣмено ли ставатъ?

„Въобще, това тѣй става, съврѣменно и много скоро“.

162. Напримѣръ, въ случай на смъртно наказание; обезглавения човекъ съхранява ли нѣколко минути самосъзнанието си?

„Често го съхранява за нѣколко минути, додѣто органическиятъ животъ изгасне съврѣменно; но често се случва, страха отъ смъртта да го направи да изгуби това съзнание преди минутата на наказанието“.

Тука е въпроса за съзнанието, което може да има наказаниа за себе си, като човекъ, чрезъ помощта на органите, а не като духъ. Ако не изгуби това съзнание преди наказанието, може да го

схрани нѣколко минути, но само нѣколко минути, и следъ туй естествено престава заедно съ органическия животъ на мозъка. Това не показва още, че околдушника е схвършено освободенъ отъ тѣлото, напротивъ, въ подобни случаи на внезапна смъртъ, когато тя не дохожда постепенно, отъ повреждане на организма, свръските, които сжединявали тѣлото съ околдушника, са по-продължителни, и схвършеното освобождение на душата става много бавно.

Спиритическо несжзнание или омайване.

163. Душата, щомъ като остави тѣлото, сжзнава ли себе си?

„Да кажемъ, че скоро сжзнава себе си, то не ще бжде вѣрно, защото, следъ смъртта, тя е като омаяна и се намира въ несжзнание“.

164. У всичките духове еднакво ли е несжзнанието и времето, презъ което то се продължава?

„Не, то зависи отъ степента на тѣхното развитие; оня, който е пречистъ, почти сжщата минута се сжзнава, защото презъ живота си още се е очистилъ отъ материата; а оня, който е материалистъ, сжхранява много по-дълго време впечатлениата на материата“.

165. Знанието на спиритизма има ли влияние върху продължителността на времето, относително спиритическото омайване или несжзнание?

„Голѣмо влияние, защото духа е предварително приготвенъ; но най-голѣмо влияние иматъ добрите дѣла и чистата сжвестъ“.

Въ смъртната минута, всичко е разбржкано и въ несжзнание; и душата има нужда отъ малко време за да дойде въ себе си; тя е като омаяна и подобна на човекъ, който се сжбужда отъ дълбокъ сжнь и иска да си припомни кждѣ се намира; полека-лека, колкото се отдалечава отъ матерпата и нейното влияние, проявяватъ се мислите и възспоминанията, и като се разсѣе мъглата, която потъмнява всичко, тя захваща да дохожда въ сжзнание. Времето на омайването и несжзнанието, което последва смъртта, е разнообразно; то може да бжде отъ нѣколко часа, нѣколко месеца и отъ нѣколко години. То може да бжде най-кратко у онѣзи, които презъ живота още са се свикнали добръ съ мисълта на бжджщия животъ, защото тѣ завчасъ разумѣватъ своето сжстояние и своята смъртъ.

Омайването на духа представлява разни особенни обстоятелства, споредъ характера на умрѣлия и споредъ вида на смъртта му. Въ случай на самоубийство, смъртно наказание, падане, апоплексия,

удавяне и пр. духа е омаенъ и удивенъ, и не вѣрва, че е умрѣлъ, а постоянноствува да мисли, че е живъ, при всичко, че гледа че това тѣло е негово и неможе да си въобрази, че то е раздѣлено отъ него; той отива при онѣзи, които е обичалъ, говори имъ и се чуди защо не му отговорятъ. Тази илюзия се продължава до схвършенното освобождение на околдушника отъ тѣлото; тогава вече духа се узнава и разумѣва, че не се намира между живите. Това явление лесно се обяснява; духа, непригответъ и обзетъ внезапно отъ смъртта, е омаенъ отъ рѣзкото променение; смъртта за него е синонимна съ хаоса, съ неана, както е мислѣлъ, когато билъ живъ; той като вижда, че слуша, чувствува, живѣе още, това състояние увеличава по-вече неговите илюзии. Той вижда едно тѣло подобно на своето, но още не може да изучи етирната му природа; той мисли, че то е твърдо и непрозрачно, както първото, но на-конецъ, когато обхрне сериозно внимание, чуди се, че не може да се пипа. Това явление е подобно на сомнамбулите, които мислятъ, че не спятъ. За тѣхъ сжия е синонименъ съ преставането схвѣтъ на способностите и, понеже мислятъ и виждатъ ясно и схзнателно, струва имъ се, че не спятъ.

Нѣкои си духове показватъ особенни нѣкои обстоятелства, достойни за отбелѣждане. Такива обстоятелства се случаватъ повече у личности, които са били болни но не са подозирали, че ще умиратъ; случавало се е щото духа да придружава процеса на своето погребение безъ да се усеща, че това е негово собствено тѣло. Той говори и мисли за своята смъртъ като да е за другъ нѣкой умрѣлъ, додѣто най-послѣ се усети и разумѣе истината.

Несхзнанието, което последва смъртта, нѣма нищо мъчително за добрия човекъ; той е спокоенъ и като да се схбужда отъ приятенъ сжнь. Но оня, който има нечиста схвестъ, е неспокоенъ и страшно се бои, колкото по-вече узнава истината.

Въ случай на обща смъртъ, както въ война или разорителна епидемия, изследвано е, че умрѣлите не се виждатъ по между си. Въ спиритическото си омайване и несхзнание всѣкой тржгне по единъ път и не се грижи, освенъ за онѣзи, които е обичалъ и които му са били привързани презъ живота.

(Слѣдва).

Първия Български журналистически конгресъ.

На 15 Јули се откри и на 17 закри въ столицата първия Български журналистически конгресъ, въ когото се приѣха слѣдуиущите решения:

1. Да се моли правителството да отмени по законодателенъ редъ дѣйствиущия законъ за печата.

2. Морално задължение между журналистите да пишатъ съ по-приличенъ езикъ.

3. Да не се дава субсудиа освенъ на чисто научни и педагогически трудове (подъ думата педагогически да се разбиратъ само научно-педагогическите съчинения, а не и популярните, като учебници и др.). Писателите и журналистите се задължаватъ морално да не приематъ субсидиа.

4. Прие се по принципъ основаването на литературно—списателско дружество и се избра петочленна комисиа, която да изработи устава му и го представи на идущия ж. конгресъ.

5. По материалното подобрене се прие да се възложи на постоянния комитетъ да изучи и представи въ идущия ж. конгресъ. Тука влиза и предложението на Г. Бобчевски за основанието на централна агенция съ клонове по всички градища изъ Българиа за събиране съ 25% абонаментите на всички български вѣстници и списания.

6. Да се отпечататъ протоколите на конгреса и предварителните засѣдания съ парите отъ разпродажбата на „Юбилейния Сборникъ“.

7. Конгреса да се свика пакъ до година въ столицата на 10 Юли.

8. Прие се съ абсолютнo болшинство предложението на Г. Недѣлкова, да се моли правителството за по-скорошното прилагане закона, който регулира между—селската поща.

9. Да се направи албумъ подъ заглавие „Преди 50 години и подиръ 50 години (1844—1894)“ като се постави подъ първото заглавие Фотиновото Лиубословие и подъ второто—последния номеръ отъ всички вѣстници и списания, които са излизали презъ 1894 до 9 Юли вклѹчително, заедно съ портретите на присѣстващите въ конгреса писатели.

10. Да се протестира енергически противъ подкупената Европейска преса която изопаचाва фактите

изъ България и изкаже благодарностъ къмъ честната и истинолѹбивата.

11. Да се моли правителството да пустне Каравелова, като литераторъ, и всички други престѹпници литератори невинно осѹдени.

12. Избра се комитетъ отъ 12 души, който да засѣдава постоянно въ столицата и да представи отчетъ за дѣятелността си на бѣдѹщия ж. конгресъ.

Председателъ на конгреса бѣше г. Ст. Заимовъ, подпредседатели г. г. Д-ръ Крѣстевъ и Г. Кърджиевъ, секретари г. г. Ю. Ивановъ и Хр. Константиновъ, избрани по тайно гласоподаване.

За петочленната комисия се избраха по явно удобрение: г. г. М. Балабановъ, Ив. Пѣевъ, Д-ръ Шишмановъ, Балимезовъ, Шандаровъ.

За постоянния комитетъ: — г. г. Янко Сѣкѣзовъ, М. Балабановъ, Д-ръ Крѣстевъ, Юрд. Ивановъ, Балимезовъ, П. Даскаловъ, Колушки, Ив. Пѣевъ, Хр. Константиновъ, Ал. Константиновъ, Г. Кърджиевъ, А. Франгя.

Освенъ това, конгреса почети помѣтта на Свѣтослава Миларова и Тома Георгиева, като литератори, съ присѣствието си на панахидѣта, която се отслужи за тѣхъ, и полагането два вѣнеца върху гроба имъ, дѣто се държаха слова отъ г. г. Бойкино и Г. Кърджиева. Понеже в. „Свобода“ нарече председателски конгреса за това му поведение, изказа се презрение въ едно отъ засѣданията на конгреса къмъ тоя вѣстникъ. — Г. г. Малѣевъ и Шумковъ пѣхъ развиха вѣпроса по правописанието, за който се реши да се остави за разискване на бѣдѹщия конгресъ.

Такава е вкратцѣ дѣятелността на конгреса. Единъ банкетъ сдружи още повече представителите на българската жуналистика и литература помежду имъ, а едно представление дадено въ тѣхна честъ отъ трупата „Сълза и Смѣхъ“, именно драмата на Р. Фоса, „Виновенъ“, завърши приатно първото тѣхно сближение, като едѹ надѣждно „до виждане“.

Ний нѣма да се простираме въ дълги коментари. Изобщо дѣятелността на конгреса излѣзе задоволителна. Пъкъ и въ шестъ засѣдания едва ли можеше се извърши нѣщо по-вече. Най-важното, а именно материалното подобрене, се предостави на комитета да изучи и представи до година; но и инжъ не можеше да бѣде, понеже той е толкова сложенъ и трънливъ въпросъ, щото би изискалъ за решението си дълги засѣдания и то безъ да се дойде може би до задоволителни резултати. Добрѣ е да се разчепка въпроса отъ вѣстниците и списаниата още сега, щото да узрѣе до втория конгресъ, а особено предложението на Г. Бобчевски, което не ни се вижда неосъществимо, както мислятъ скептически нѣкои.

Едно нѣщо, твърдѣ характеристично за всѣко бѣлгарско събрание и което е много желателно да се избѣгне за въ бѣдѣще, то е многословието. За единъ нищо и никакъвъ въпросъ ще ни преведатъ презъ деветъ *дѣрета* и едвамъ въ десетото ще разберемъ за какво се касае. Не стига тава; и всички други оратори, които станатъ да говорятъ по сѣщия въпросъ, ще се впуснатъ да повтарятъ съ дълги и широки перифразирания казаните вече нѣща отъ първия. И това до отегчение. Г. Пѣевъ много на мѣсто забелѣжаваше на говорителите да формулиратъ предложениата си кратко и ясно, безъ да ни гощаватъ на дълго съ своите риторически и патетически фрази; но никой не искаше да обърне внимание и по-вечето продължаваха да се лѣбуватъ на своя гласъ така безцеремонно, като че ли слушателите на около бѣха платени да тѣрпятъ. Колко скъпо време ни отне това!

Друго. Въ разискването на въпросите се забелѣжаваше, че по-вечето говорители бѣха неприглътвени т. е. въпросите, по които ставаха да говорятъ, нѣмаха оная точна опредѣленостъ и ясностъ, каквато взематъ, когато узрѣятъ хубаво въ главата. Говорѣше се въ общи фрази, безъ никакво подробно и обстоятел-

ственно изучаване въпроса. Буйността и голѣмата ревностъ да се искорени едно зло, или въведе едно добро, увличаше далече сѣрдцата, безъ да даде на умовете нуждното хладнокрѣвие да схванатъ предмѣта всестранно. Говори се противъ подкупа; но какво нѣщо е той? Мнозина, сѣкашъ, искаха да му дадатъ такова опредѣление: всѣко работене за пари противъ *вкуса* или противъ *желанието* на човека е подкупъ. Ако такова опредѣление се вземе за вѣрно, то до какви абсурди не ще достигне? Колцина са на свѣта тѣзи хора, на които работата да имъ е точно при-сѣрдце? На кой работникъ е по вкуса неговата опропастителна работа? и т. н. Ако думата *вкусъ*, *желание*, *при-сѣрдце* се замѣсти съ думата *сжвестъ*, тогазъ вече излиза нѣщо по-опредѣлено на теория, но пжкъ и халаватото на практика: има толкова различни сжвести!...

Наконецъ, ще кажеме, че нищо да не бѣше решилъ конгреса, пакъ щѣше да има полза: самото сближение, както забелѣжи умно Г. Бойкиновъ, на списателите и литераторите е отъ голѣма морална полза: колкото по-вече се запознаватъ и сближаватъ тѣ, толкова по-вече се разширочава кръга на шансовете за плодотворна писателска дѣятелностъ. Ако сжединението прави силата, то сближението стопля и засилва живота, като разрушава апатиата и ражда вжодушевлението.

Имаме голѣми основания да вѣрваме, че бждж-ща ж. конгресъ ще развие една много по-голѣма дѣятелностъ, и въ количественно и въ качествено стношение, отъ сегашния.

Хипнотизиране въ животните

(Light).

Следуиущия лиюбопитенъ разказъ е преведенъ изъ Парижския вѣстникъ „*Figaro*“ отъ Януари 24, 1891 г.

„Единъ мой сжседъ, който бѣше излѣзалъ по полето на ловъ за диви патки, сжглежда, че кжмъ него се приближава едно селянче, което го викало да идѣлъ при него и види, какъ една змиа сучела млѣко отъ една отъ неговите крави. Сжседа ми бжрже-бжрже последвалъ селянчето и билъ зритель на една чудесна сцена: една пепелянка, завита около единия кракъ на една крава, сучела млѣкото ѝ съ най-голѣма охота. Кравата, се виждало, да се подлагала на тази операция съ едно голѣмо удоволствие. Това обстоятелство заинтересувало сжседа ми и, като пише по тази случка, той ни сжобщава, че сведениата които често пжти му са давани по подобни случаи отъ говедари и козари, нѣма да ги счита просто като басни, а—че той се е потрудилъ и помжчилъ да намѣри *modus operandi* и ето какво е придобилъ:

Веднжжъ кравата очорована, вмѣсто да отбѣгне и премахне змиата, отива сама по свое желание при нея, като даже напуща и самата чарда за тази цель. Като дойде до дупката на змиата, тя поревава тжй, като че ли вика телето си; змиата излиза изведнжжъ, покачва се по крака ѝ, заягчава устата си на дупчицата на цицката и по единъ пневматически начинъ, макаръ и устата на змиата не е приспособена за смучене, вади млѣкото. Така навикнала крава, често пжти, по-вече се привжрзва кжмъ една змиа, отколкото кжмъ телето си, и често пжти това последното умира.

Но този приятенъ начинъ на хипнотизиране, упражняванъ отъ змиата вжрху кравите и козите, се твжрдѣ много различава отъ онзи, когото змиите упражняватъ кжмъ малките птичета, полските мишки и жабите. Тѣзи малки сжзданна не желаятъ да бждатъ погжлнати, а пжкъ, отъ друга страна, не могатъ да отбѣгватъ, и често пжти съ борба тѣхната воля отстжпва предъ волята, която иска да ги погжлне. Змиата се издига, устата ѝ са страшно разтворени предъ уплашената птица, която захваща да трепере и се подсланя, като се труди да избѣга отъ

сферата на дѣйствието, хвърляйки се ту насамъ, ту нататѣкъ. Всекоги, обаче, не може да се отдалечи отъ фаталната линия и полека-полека се приближава къмъ зиналите уста, и, щомъ наближи около на единъ кракъ, изведнѣжъ се спуска въ нея (устата) и се свършва работата. Когато е вече наблизно до ужасната пропастъ, птицата като че ли се вмѣква съ свое сжгласие, защото движи краката си напредъ и назадъ. Тукъ трѣбва да се забелѣжи, че птицата всекоги се поглѣща заднишкомъ. Гуцера или жабата често пѣти забиватъ ноктите на предните си крака въ земята за да се отхрватъ отъ поглѣщането. Овчарите, когато разправятъ за нѣкоя отъ тѣзи малки драми, тѣ всекоги ще настоятъ, че плечката всекоги се поглѣща заднишкомъ. Отъ разгледаното до тукъ излиза, че вий трѣбва да отхвърлимъ мнѣнието, че очите на змиата очароваватъ жертвата; двата притивника никоги не дохождатъ лице съ лице. На това основание дописника на в. „Фигаро“ казва, че змея не е друго нищо, освенъ единъ хипнотизаторъ и че този си занаятъ той е практикувалъ много по-отрано отъ времето на *Шарко*, както лѣстовицата е знаѣла да гради гнѣздото си преди Витрувий, както хищните животни са били голѣми ловци, даже преди времето на Нимрода“.

Дали тѣзи утвърждения на „Фигаро“ са истинни, или пѣкъ да не би наскорошните случки въ Паришъ да са имали влияние върху въображението на дописника, та да е отишаль толкова далечъ? Разказа е доста любопитенъ и науката трѣбва да разследва и каже, знае ли нѣщо за змии да сучатъ млѣкото на крави, сжщо и за птиците. Азъ си въобразявамъ, че птицата бива очарована отъ движението на око̀то на змиата, отъ което движението ѝ се спира и по този начинъ тя бива погълната.—

Дѣте духовидецъ.

(„Light“).

Това ми се съобщава отъ една приателка, която лично познаваме: —

Малката ми дъщеря, Лили, четирегодишна и четири месеца на възрастъ, бѣше въ къщи въ Ливерпулъ, презъ вечерта, когато баща ѝ умрѣ въ Канъ (Уилтшайкъ). Азъ бѣхъ при мъжа си и това, което ще ви разкажа, разузнахъ отъ кърмачката и слугините, а сжщо и отъ дѣтето, чиато памѣтъ е съвършено добра. Презъ деня на смъртта и надвечеря, тя припкала насамъ-нататкъ и най-послѣ отишла въ стаята, дѣто се извършваше кърмението. Тамъ тя видѣла баща си умрѣлъ и се разговарѣла съ него. Той ѝ казалъ, че желае щото тя да изпрати погълматата си сестра, която била около петъ годишна, при него, за да вземе сбогомъ отъ него. Тя се връща при сестра си, която била при кърмачката и ѝ казва твърдѣ естествено, като си мислѣла, че това е твърдѣ обикновено нѣщо за нея: „Тате иска да отидешъ при него и си вземешъ сбогомъ. Той е въ другата стая и сега преди малко ме цѣлуна.“ Дѣтето, на което се говорило така, уплашило се и слугите никое отъ тѣхъ не оставили да излѣзатъ вжнъ отъ стаята.

Следъ години, когато и да се запиташе това дѣте, кога е виждало баща си, често пжти е отговарѣло: напоследокъ видѣхъ тате въ кърмачната стая, въ тжмнотата, и тогива той ми се видѣ много красивъ. Шестъ месеца преди смъртта тя не бѣше виждала баща си, понеже бѣше боленъ, а при това и вжнъ отъ града.

Библиография.

Въ редакцията ни се получиха следующите нови книги, списавна и вѣстници:

Трандафилъ, комедия въ три дѣйствия съ стихове отъ М. Leopold Laluyé. Превѣла отъ френски Анастасия Д-ръ Желѣскова. Стиховете преведени отъ Г-на Т. Н. Шишковъ. Издава Варненското Женско Благотверително дружество „Майка“. 1894.

Поболѣване, лѣчение и предпазване отъ гръдната охтика, написалъ Д-ръ М. Русевъ. София 1894, цѣна 30 ст.

Законопроектъ за повдигането на коневъждството и скотовъждството въ България и **Правилникъ** за прилагане на закона за складове за жребци и конезаводъ въ княжество България, — цинкографирани преписи отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Притурка на списанието „България безъ Евреи“ бр. 2 г. I. Сжгласие, политически вѣстникъ, София.

Българска Независимостъ, политически вѣстникъ, Търново.

Народенъ Гласъ, политически вѣстникъ, Видинъ.

Медицинска Бѣседа, списание за популяризация на медицински и хигиенически познания. Редакторъ-издатель Д-ръ Витановъ, кн. I год. I, 1894 год.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Приети лева отъ **Анхияло Г. Г. Малаковъ**, 5. — **Анхиялска Околия. с. Ахлий Г. Гурд. Добревъ**, 5; — **с. Батаджикъ Г. Ан. Стояновъ**, 5; — **с. Даутлий Г. Вжлканъ Георгиевъ**, 5; — **с. Еркечъ Г. Г. Друмевъ**, 5. — **Букурещъ Г. В. Д. Риболовски**, 11. — **Дръново Г. М. Генчевъ**, 5. — **Еленска окол. с. Златарица Г. Хр. Тодоровъ**, 5; **Г. Ц. Вакавчиевъ**, 5; **Г. Никола Кашинчевъ**, 5. — **Казанлъкъ Г. Майоръ Диулеровъ**, 10. — **Киустендилъ Г. Г. А. Корчовъ** (Ст. Унт. оф.), 5. — **Пловдивъ Г. Поди. Марко Диулерски**, 5; **Народната библиотека**, 5. — **Провадия Г. Д. Л. Стояновъ**, 5. — **Силистра Г. В. Рийновъ**, 3-15. — **София Г. Ив. Б. Касжровъ** (книжаръ), 27-84; **Г. Подпор. Габровски**, 5; **Г. Алекси Георгиевъ**, 5. — **Трънъ Г. С. Петровъ**, 5. — **Шуменъ Г. Н. Пракиговъ**, 5.

Чирпанъ Г. Хр. Т. Заировъ: Явете ни, молимъ, пмената на платившите сумата 20 лева, която ни пратихте, за да обнародваме. Сждо, пратете и остатъка.

Редакцията.